Силабус освітнього компонента
Програма навчальної дисципліни

Механізми державного регулювання економічної сфери

Шифр та назва спеціальності
D4 Публічне управління та адміністрування

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Спеціалізація

Кафедра
Соціології і публічного управління (305))

Освітня програма
Публічна політика та управління соціально-економічними змінами

Тип дисципліни
Вибіркові спеціальні (фахові) освітні компоненти

Рівень освіти
Третій (освітньо-науковий, PhD)

Форма навчання
Денна, заочна

Семестр
3

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

КРУГЛОВ Віталій Вікторович
Vitalii.Kruhlov@khpi.edu.ua
Доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри соціології і публічного управління

Науково-педагогічний стаж - 13 років. Досвід роботи в органах державної влади - 20 років. Автор понад 200 наукових та навчально-методичних праць.
http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad

МОРОЗ Володимир Михайлович
volodymyr.moroz@khpi.edu.ua
Доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри соціології і публічного управління

Досвід професійної діяльності – 33 роки.
Автор понад 300 наукових та навчально-методичних праць. Стаж професійної діяльності за посадами які відповідають спеціальності «Публічне управління та адміністрування» понад 14 років. Стаж науково-педагогічної діяльності понад 19 років. Експерт з оцінювання проєктів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що подаються для участі у конкурсах, які проводить МОН України, за тематичним напрямом «20. Соціальні і гуманітарні науки». Член експертної групи МОН України з професійної педагогіки, психології та змісту професійної (професійно-технічної) освіти. Член редакційних колегій трьох фахових наукових видань. Досвід роботи у спеціалізованих вчених

радах із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора наук з державного управління понад 8 років. Автор та організатор спільних з литовськими та польськими університетами заявок на отримання грантової підтримки наукових досліджень у межах українсько-польських та, українсько-литовських науково-дослідних проектів. Співавтор та співорганізатор позагрантових наукових проектів із зарубіжними ЗВО (Латвія, Китай та Фінляндія). Пройшов підвищення кваліфікації в: Регіональному інституті адміністрації м. Лілль (Франція); Університеті Тампере (Фінляндія); Балтійській Міжнародній Академії (Латвія); Академії соціальних наук (Польща). Голова Громадської організації «Академія соціальних трансформацій та інноваційного управління» (Україна) Провідний лектор з дисциплін: «Методологічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування»»; «Публічна політика та врядування»; «Публічне управління та сталий розвиток»; «Ризик-менеджмент в системі прийняття управлінських рішень»; «Світоглядні засади управлінської діяльності»; «Публічне управління національною безпекою в умовах глобальних викликів» тощо. Детальніше про викладача на сайті кафедри http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad

ТЕРЕЩЕНКО Діна Акрамівна

dina.tereshchenko@khpi.edu.ua

Докторка наук з державного управління, професор, професорка кафедри соціології і публічного управління НТУ «ХПІ»

Детальніше про викладача на сайті кафедри http://web.kpi.kharkov.ua/sp/profesors-ko-vikladats-kij-sklad

Загальна інформація

Анотація

Освітня компонента спрямована на формування у здобувачів вищої освіти комплексного наукового уявлення про теоретико-методологічні засади та інституційну систему механізмів державного регулювання економічної сфери в умовах трансформаційної економіки. Курс охоплює наукові школи та парадигми державного регулювання економіки (класичну, кейнсіанську, інституціональну), класифікацію механізмів регулювання (правових, адміністративних, економічних, інституційних), грошово-кредитну політику та інструментарій Національного банку України, бюджетно-податкову (фіскальну) політику держави, антимонопольну політику та захист економічної конкуренції, регуляторну політику й процедуру оцінки регуляторного впливу, управління державним сектором економіки та приватизаційну політику, інвестиційну й інноваційну політику держави, а також механізми регулювання зовнішньоекономічної діяльності та економічної безпеки. Особлива увага приділяється специфіці державного регулювання економіки в умовах війни та завданням повоєнного відновлення, порівняльному аналізу міжнародного досвіду та адаптації національних механізмів регулювання до стандартів Європейського Союзу. У процесі навчання здобувачі опановують методи аналізу ефективності інструментів державного регулювання (аналіз регуляторного впливу, оцінку фіскальних та монетарних заходів, аналіз антимонопольних справ), набувають навичок розробки науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання економічної сфери. Дисципліна інтегрує знання з економічної теорії, державного управління, фінансового та

господарського права для формування цілісного розуміння інструментарію державного впливу на економічні процеси. Дисципліна орієнтована на підготовку дослідників і фахівців, здатних працювати в органах державної влади економічного профілю, аналітичних центрах, міжнародних фінансових організаціях та наукових установах.

Мета та цілі дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів комплексної системи знань, умінь та навичок щодо аналізу механізмів державного регулювання економічної сфери та обґрунтування напрямів їх удосконалення на основі сучасних методологічних підходів, емпіричного інструментарію та міжнародного досвіду для розв'язання значущих проблем державної економічної політики.
Основними завданнями дисципліни є: опанування теоретико-методологічного інструментарію дослідження державного регулювання економіки; вивчення класифікації та системної взаємодії механізмів державного регулювання; засвоєння інструментів грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики; опанування засад антимонопольної та регуляторної політики держави; вивчення механізмів управління державним сектором економіки та приватизаційної політики; засвоєння інструментів інвестиційної та інноваційної політики держави; вивчення механізмів регулювання зовнішньоекономічної діяльності та економічної безпеки; формування здатності до аналізу особливостей державного регулювання економіки в умовах війни й повоєнного відновлення та адаптації міжнародного досвіду до умов України..

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

Загальні компетентності
ЗК02. Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв’язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.
ЗК06. Здатність комплексно вирішувати значущі проблеми суспільного розвитку.
ЗК07. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових і комплексних ідей.
Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)
СК02. Здатність науково обґрунтовувати, розробляти та здійснювати експертизу нормативно-правових актів, аналітичних довідок, пропозицій, доповідей.
СК04. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації.
СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення, в тому числі в конфліктних ситуаціях, а також з метою їх запобігання.
СК11. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.
СК12. Здатність до використання новітніх технологій, проведення моніторингу і забезпечення ефективного контролю в системі публічного управління.

Результати навчання

РН03. Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи управління для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування.
РН06. Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями сталого розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування.
РН08. Уміти готувати проєктні запити на фінансування наукових досліджень, розробляти програмні документи (стратегії, програми, концепції) виходячи із аналізу зарубіжного досвіду, оцінки правового і ресурсного забезпечення та добору адекватних механізмів розвитку публічного управління та адміністрування.
РН09. Уміти розробляти проєкти законодавчих та нормативних актів, передбачаючи правові та соціально-економічні ризики та наслідки запроваджених правових норм.

РН12. Знати зміст та процедури аналізу публічної політики щодо забезпечення соціально-економічних змін та вміти авторитетно обґрунтовувати інноваційні ідеї щодо розв'язання її значущих проблем

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 20 год., практичні роботи – 20 год., самостійна робота – 80 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного засвоєння освітньої компоненти необхідно мати знання та практичні навички з таких освітніх компонент: «Механізми публічного управління соціально-економічними змінами», «Організація науково-дослідної та інноваційної діяльності», «Публічне управління та сталий розвиток».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час вивчення освітньої компоненти передбачається: організація інтерактивної роботи здобувачів вищої освіти за напрямом аналізу масивів інформації (офіційні веб-сторінки закладів вищої освіти щодо діяльності спеціалізованих вчених рад та разових спеціалізованих вчених рад за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування»; веб-сторінка інформаційного ресурсу академічних текстів України; веб-сторінки органів публічного управління та міжнародних моніторінгових місій тощо); проведення поточного опитування здобувачів вищої освіти щодо змісту освітньої компоненти; виступи здобувачів вищої освіти на практичних заняттях; звітування про виконання практичних завдань тощо.

Методами навчання у викладанні освітньої компоненти «Публічна політика та врядування» є:

– методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (словесні (бесіда, дискусія, лекція, робота з літературно-інформаційними джерелами); наочні (ілюстрація практичними прикладами); практичні (практичні заняття) методи навчання тощо);

– методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності (методи формування пізнавальних інтересів (навчальні дискусії з проблематики освітньої компоненти; забезпечення успіху в навчанні (метод відкритих перспектив); навчально-пізнавальні ігри за фокусом уваги освітньої компоненти; формування інтересу до проблематики освітньої компоненти; апелювання до практики функціонування суб'єктів та об'єктів публічного управління у т.ч. й апелювання до життєвого та професійного досвіду) тощо);

– методи стимулювання обов'язку і відповідальності у засвоєнні освітньої компоненти (пояснення суспільної та особистої значущості здобувача вищої освіти; формулювання вимог до здобувача вищої освіти, дотримання яких забезпечує успішне виконання закріплених за ним обов'язків; заохочення до відповідального та зразкового виконання здобувачем вищої освіти своїх обов'язків; оперативний контроль та висвітлення переваг та недоліків за його результатами; заохочення здобувача вищої освіти до повторного виконання ним тих завдань, оцінка за які не відповідає його потенціалу тощо);

– методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності;

– бінарні, інтегровані (універсальні) методи (поєднання декількох методів в єдину систему для досягнення комплексної мети навчання, наприклад: словесно-наочний; проблемно-пошуковий тощо).

Технологіями навчання у викладанні освітньої компоненти «Публічна політика та врядування» є:

– пояснювально-ілюстративне навчання (подання та пояснення інформації з дотриманням принципу наочності (схеми, рисунки, діаграми, таблиці тощо); репродукування здобувачем вищої освіти отриманої інформації та виконання практичних завдань за наданим зразком);

– проблемне навчання (виконання під керівництвом науково-педагогічного працівника сформульованих ним відповідно до актуальних проблем публічного управління та адміністрування завдань (пошук шляхів вирішення конкретної проблемної ситуації);

– програмоване навчання (освітня компонента передбачає засвоєння здобувачем вищої освіти чітко визначених за конкретними темами питань, а також оцінювання рівня їх засвоєння, як під час безпосереднього проведення занять (поточний контроль) так й наприкінці розгляду передбаченого освітньою компонентною змісту (підсумковий контроль));

– диференційоване навчання (організація навчально-виховного процесу з прийняттям до уваги, з одного боку, типових індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти, а з іншого – фокусу їх науково-дослідної уваги).

Програма навчальної дисципліни

Навчальні заняття

Лекції

Теми лекцій	Кількість годин
Тема 1. Теоретико-методологічні засади державного регулювання економіки: наукові школи та парадигми Класична та неокласична парадигми державного регулювання економіки. Кейнсіанська концепція державного втручання в економіку. Інституціональна теорія державного регулювання економіки. Поняття, сутність та об'єктивна необхідність державного регулювання економіки. Цілі, функції та межі державного втручання в економічні процеси. Методологічний інструментарій дослідження механізмів державного регулювання економіки.	2
Тема 2. Система та класифікація механізмів державного регулювання економічної сфери (правові, адміністративні, економічні, інституційні) Поняття та структура механізму державного регулювання економіки. Правові механізми державного регулювання економічної сфери. Адміністративні механізми державного регулювання економіки. Економічні (непрямі) механізми державного регулювання. Інституційна архітектура органів державного регулювання економіки в Україні. Взаємодія та комплементарність механізмів державного регулювання економіки.	2
Тема 3. Грошово-кредитна політика як механізм державного регулювання економіки Національний банк України як суб'єкт грошово-кредитного регулювання. Інструменти грошово-кредитної політики: облікова ставка, обов'язкові резерви, операції на відкритому ринку. Режими монетарної політики: таргетування інфляції, валютного курсу, грошової маси. Валютне регулювання та валютний контроль. Взаємодія грошово-кредитної та фіскальної політики. Незалежність центрального банку як інституційна передумова ефективності монетарної політики.	2
Тема 4. Бюджетно-податкова (фіскальна) політика держави: інструменти та ефективність Бюджет як інструмент державного регулювання економіки. Податкова політика: функції, принципи, інструменти. Державні видатки та їх регулятивний вплив на економіку. Бюджетний дефіцит і державний борг як об'єкти регулювання. Фіскальні стимули та податкові пільги для стимулювання економічної активності. Дискреційна та недискреційна фіскальна політика.	2
Тема 5. Антимонопольна політика та державне регулювання економічної конкуренції Антимонопольний комітет України: статус, повноваження, процедури. Захист економічної конкуренції: заборона антиконкурентних узгоджених дій. Контроль за економічними концентраціями суб'єктів господарювання. Демонополізація економіки та державне регулювання природних монополій. Захист від недобросовісної конкуренції. Гармонізація національного конкурентного законодавства зі стандартами Європейського Союзу.	2

Тема 6. Регуляторна політика та оцінка регуляторного впливу (ОРВ) у сфері економіки Засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності. Процедура аналізу регуляторного впливу (АРВ/ОРВ) регуляторних актів. Принципи регуляторної політики: доцільність, ефективність, збалансованість, передбачуваність. Дерегуляція та спрощення умов ведення господарської діяльності. Публічні консультації у процесі підготовки регуляторних актів. М-тест та оцінка впливу регуляторних актів на малий і середній бізнес.	2
Тема 7. Державний сектор економіки: управління державними підприємствами та приватизаційна політика Державний сектор економіки: склад, роль, межі присутності держави. Корпоративне управління державними підприємствами. Приватизація державного і комунального майна: способи та процедури. Мала та велика приватизація: класифікація об'єктів приватизації. Реформування управління об'єктами державної власності. Міжнародний досвід корпоратизації та управління державними активами.	2
Тема 8. Інвестиційна та інноваційна політика держави: механізми стимулювання економічного розвитку Правові засади інвестиційної діяльності в Україні. Державні гарантії захисту прав інвесторів. Форми та методи державного стимулювання інвестиційної діяльності. Інноваційна політика держави: інструменти підтримки інноваційної діяльності. Спеціальні режими інвестиційної та інноваційної діяльності. Державно-приватне партнерство як механізм залучення інвестицій.	2
Тема 9. Механізми регулювання зовнішньоекономічної діяльності та економічна безпека держави Правові засади зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Митно-тарифне регулювання зовнішньої торгівлі. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Економічна безпека держави: сутність, структура, індикатори. Загрози економічній безпеці в умовах відкритої економіки. Механізми забезпечення фінансової та зовнішньоекономічної безпеки держави.	2
Тема 10. Державне регулювання економіки в умовах війни та повоєнного відновлення: міжнародний досвід і адаптація Економічна політика воєнного часу: релокація бізнесу, пільгове кредитування, податкові преференції. Оцінка потреб та пріоритети повоєнного відновлення економіки України. Міжнародний досвід повоєнної відбудови економіки (План Маршалла та сучасні аналоги). Стратегія Ukraine Economy of the Future: макрофіскальна стабільність та реформи врядування. Роль міжнародних фінансових організацій (МВФ, Світовий банк, ЄС) у повоєнному відновленні. Адаптація державних механізмів регулювання економіки до умов євроінтеграції.	2
Загальна кількість годин	**20**

Практичні заняття

Теми практичних/семінарських занять	Кількість годин	Вагові коефіцієнти *a*
Тема 1. Теоретико-методологічні засади державного регулювання економіки: наукові школи та парадигми	2	1

Порівняльний аналіз наукових шкіл державного регулювання економіки. Аналіз меж державного втручання в економічні процеси. Застосування методологічного інструментарію до аналізу випадку регулювання. Оцінка інституційного середовища державного регулювання економіки.		
Тема 2. Система та класифікація механізмів державного регулювання економічної сфери (правові, адміністративні, економічні, інституційні) Класифікація механізмів державного регулювання на прикладі обраної галузі економіки. Аналіз інституційної архітектури органів державного регулювання економіки. Порівняльний аналіз правових і адміністративних механізмів регулювання. Оцінка комплементарності економічних (непрямих) механізмів регулювання.	2	1
Тема 3. Грошово-кредитна політика як механізм державного регулювання економіки Аналіз інструментів грошово-кредитної політики НБУ. Оцінка режиму таргетування інфляції в Україні. Аналіз взаємодії грошово-кредитної та фіскальної політики. Оцінка інституційної незалежності Національного банку України.	2	1
Тема 4. Бюджетно-податкова (фіскальна) політика держави: інструменти та ефективність Аналіз структури державних видатків та їх регулятивного впливу. Оцінка ефективності податкових пільг як інструменту стимулювання. Аналіз динаміки бюджетного дефіциту та державного боргу. Розмежування дискреційних та недискреційних заходів фіскальної політики.	2	1
Тема 5. Антимонопольна політика та державне регулювання економічної конкуренції Аналіз справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Оцінка процедури контролю за економічною концентрацією. Аналіз тарифного регулювання природної монополії. Порівняльний аналіз гармонізації конкурентного законодавства з правом ЄС.	2	1
Тема 6. Регуляторна політика та оцінка регуляторного впливу (ОРВ) у сфері економіки Проведення аналізу регуляторного впливу для проєкту регуляторного акта. Проведення М-тесту для оцінки впливу на малий і середній бізнес. Моделювання процедури публічних консультацій щодо регуляторного акта. Аналіз практики дерегуляції господарської діяльності в обраній сфері.	2	1
Тема 7. Державний сектор економіки: управління державними підприємствами та приватизаційна політика Аналіз структури державного сектору обраної галузі економіки. Оцінка практики корпоративного управління державним підприємством. Аналіз процедури приватизації обраного об'єкта. Порівняльний аналіз міжнародного досвіду управління державними активами.	2	1
Тема 8. Інвестиційна та інноваційна політика держави: механізми стимулювання економічного розвитку	2	1

Розробка пропозицій щодо стимулювання інвестицій в обраній галузі. Оцінка ефективності спеціальних режимів інвестиційної діяльності. Аналіз проєкту державно-приватного партнерства. Порівняльний аналіз інструментів підтримки інноваційної діяльності.		
Тема 9. Механізми регулювання зовнішньоекономічної діяльності та економічна безпека держави Аналіз митно-тарифного регулювання обраної товарної групи. Оцінка застосування нетарифних методів регулювання зовнішньої торгівлі. Розрахунок індикаторів економічної безпеки для обраної сфери. Аналіз загроз фінансовій та зовнішньоекономічній безпеці держави.	2	1
Тема 10. Державне регулювання економіки в умовах війни та повоєнного відновлення: міжнародний досвід і адаптація Економічна політика воєнного часу: релокація бізнесу, Аналіз програм державної підтримки бізнесу в умовах війни. Розробка пріоритетів повоєнного відновлення для обраної галузі економіки. Порівняльний аналіз міжнародного досвіду повоєнної відбудови економіки. Оцінка адаптації механізмів державного регулювання економіки до вимог євроінтеграції.	2	1
Загальна кількість годин	**20**	$\sum_{i=1}^{n} a_i 1$

Контрольні роботи

Контрольні роботи не передбачено

Самостійна робота

До самостійної роботи відноситься самостійне опрацювання теоретичного матеріалу та виконання індивідуального завдання (за наявності).

Опрацювання теоретичного матеріалу

Теми для самостійного вивчення/ перелік питань	Кількість годин
Тема 1. Теоретико-методологічні засади державного регулювання економіки: наукові школи та парадигми Класична та неокласична парадигми державного регулювання економіки. Кейнсіанська концепція державного втручання в економіку. Інституціональна теорія державного регулювання економіки. Поняття, сутність та об'єктивна необхідність державного регулювання економіки. Цілі, функції та межі державного втручання в економічні процеси. Методологічний інструментарій дослідження механізмів державного регулювання економіки.	8
Тема 2. Система та класифікація механізмів державного регулювання економічної сфери (правові, адміністративні, економічні, інституційні) Поняття та структура механізму державного регулювання економіки. Правові механізми державного регулювання економічної сфери. Адміністративні механізми державного регулювання економіки. Економічні (непрямі) механізми державного регулювання. Інституційна архітектура органів державного регулювання економіки в Україні. Взаємодія та комплементарність механізмів державного регулювання економіки.	8

Тема 3. Грошово-кредитна політика як механізм державного регулювання економіки Національний банк України як суб'єкт грошово-кредитного регулювання. Інструменти грошово-кредитної політики: облікова ставка, обов'язкові резерви, операції на відкритому ринку. Режими монетарної політики: таргетування інфляції, валютного курсу, грошової маси. Валютне регулювання та валютний контроль. Взаємодія грошово-кредитної та фіскальної політики. Незалежність центрального банку як інституційна передумова ефективності монетарної політики.	8
Тема 4. Бюджетно-податкова (фіскальна) політика держави: інструменти та ефективність Бюджет як інструмент державного регулювання економіки. Податкова політика: функції, принципи, інструменти. Державні видатки та їх регулятивний вплив на економіку. Бюджетний дефіцит і державний борг як об'єкти регулювання. Фіскальні стимули та податкові пільги для стимулювання економічної активності. Дискреційна та недискреційна фіскальна політика.	8
Тема 5. Антимонопольна політика та державне регулювання економічної конкуренції Антимонопольний комітет України: статус, повноваження, процедури. Захист економічної конкуренції: заборона антиконкурентних узгоджених дій. Контроль за економічними концентраціями суб'єктів господарювання. Демонополізація економіки та державне регулювання природних монополій. Захист від недобросовісної конкуренції. Гармонізація національного конкурентного законодавства зі стандартами Європейського Союзу.	8
Тема 6. Регуляторна політика та оцінка регуляторного впливу (ОРВ) у сфері економіки Засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності. Процедура аналізу регуляторного впливу (АРВ/ОРВ) регуляторних актів. Принципи регуляторної політики: доцільність, ефективність, збалансованість, передбачуваність. Дерегуляція та спрощення умов ведення господарської діяльності. Публічні консультації у процесі підготовки регуляторних актів. М-тест та оцінка впливу регуляторних актів на малий і середній бізнес.	8
Тема 7. Державний сектор економіки: управління державними підприємствами та приватизаційна політика Державний сектор економіки: склад, роль, межі присутності держави. Корпоративне управління державними підприємствами. Приватизація державного і комунального майна: способи та процедури. Мала та велика приватизація: класифікація об'єктів приватизації. Реформування управління об'єктами державної власності. Міжнародний досвід корпоратизації та управління державними активами.	8
Тема 8. Інвестиційна та інноваційна політика держави: механізми стимулювання економічного розвитку Правові засади інвестиційної діяльності в Україні. Державні гарантії захисту прав інвесторів. Форми та методи державного стимулювання інвестиційної діяльності. Інноваційна політика держави: інструменти підтримки інноваційної діяльності. Спеціальні режими інвестиційної та інноваційної діяльності. Державно-приватне партнерство як механізм залучення інвестицій.	8

Тема 9. Механізми регулювання зовнішньоекономічної діяльності та економічна безпека держави Правові засади зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Митно-тарифне регулювання зовнішньої торгівлі. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Економічна безпека держави: сутність, структура, індикатори. Загрози економічній безпеці в умовах відкритої економіки. Механізми забезпечення фінансової та зовнішньоекономічної безпеки держави.	8
Тема 10. Державне регулювання економіки в умовах війни та повоєнного відновлення: міжнародний досвід і адаптація Економічна політика воєнного часу: релокація бізнесу, пільгове кредитування, податкові преференції. Оцінка потреб та пріоритети повоєнного відновлення економіки України. Міжнародний досвід повоєнної відбудови економіки (План Маршалла та сучасні аналоги). Стратегія Ukraine Economy of the Future: макрофіскальна стабільність та реформи врядування. Роль міжнародних фінансових організацій (МВФ, Світовий банк, ЄС) у повоєнному відновленні. Адаптація державних механізмів регулювання економіки до умов євроінтеграції.	8
Загальна кількість годин	**80**

Тематика індивідуальних завдань

Не передбачено

Неформальна освіта

До неформальної освіти відносяться: професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн освіта, професійні стажування тощо. Зарахування результатів навчання, набутих у неформальній освіті розповсюджується як на нормативні, так і на вибіркові навчальні дисципліни/освітні компоненти. Рекомендовані в силабусі елементи неформальної освіти можуть бути зараховані за спрощеною процедурою без додаткової валідації результатів (створення предметної комісії).

Література, навчальні матеріали та інформаційні ресурси

Основна література

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17#Text
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2121-14#Text
4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/959-12#Text
5. Деміхов О.І., Дегтѐрьова І.О. Стратегічне управління та управління змінами : конспект лекцій. Київ : ННІМП УМО. 2023. 128 с.
6. Корогодова О. О., Глущенко Я. І., Черненко Н. О. Державне регулювання економіки: Навчально-методичний комплекс дисципліни: навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 62 с.
7. Мельникова О. Державне регулювання економіки: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня спеціальності 051 «Економіка»: електронне видання. Харків: ХНПУ, 2023. 105 с.
8. Могилевський О. І. Міжнародні фінансові ринки. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 256 с.

9. Правдивець О. М. Управління розвитком системи економічної безпеки підприємства в умовах цифровізації: стратегічні пріоритети та інноваційність : монографія. Київ : Університет «КРОК», 2024. 268 с.
10. Хаустова В. Є. Трансформація моделі економіки України у повоєнний період: монографія. Харків : Лібуркіна Л. М., 2025. 152 с.
11. Хаустова В. Є., Трушкіна Н. В. Національна безпека України у повоєнний період: концептуальні основи та механізми забезпечення: монографія. Харків: Видавництво Лібуркіна Л. М., 2025. 330 с.
12. Шибаєва Н. В., Бабан Т. О. Державне регулювання економіки: навчальний посібник. Харків: ДБТУ, 2022. 272 с.
13. O'Donoghue A., Houghton R., Chen C. W. (eds.) Research Handbook on Global Governance. Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2025. 632 p.
14. OECD Regulatory Policy Outlook 2025. Paris : OECD Publishing, 2025. 284 p. DOI: 10.1787/56b60e39-en.

Додаткова література

1. Рамський, А.Ю., Жукова, Ю.М., Обушний, С.М. Ринок цінних паперів у питаннях та відповідях: навч. посіб. К., 2021. 228 с.
2. Цифрова економіка: підручник. А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк, О. В. Птащенко [та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого, О. М. Десятнюк, О. В. Птащенко. Тернопіль : ЗУНУ, 2024. 520 с.
3. Kruhlov V., Dzhyhora O., Trubakov Y., Kotsur V., Buryk Z. The strategic role of the state in stimulating and supporting economic growth: tools, policies and influence on the modern economic paradigm. Economic Affairs. 2023. Vol. 68, No. 04. P. 2289–2304.
4. Kruhlov V. Formulating state policy to support state corporations in strategic economic sectors. Development Management. 2024. № 23(4). P. 55–63. https://doi.org/10.57111/devt/4.2024.55.
5. Круглов В. Удосконалення правового механізму державного регулювання розвитку державно-приватного партнерства. Наукові інновації та передові технології. 2021. № 2 (2). С. 34–45. https://doi.org/10.52058/2786-5274-2021-2(2)-34-45.
6. Tarasenko I., Kruhlov V., Stepanenko T., Moroz G., Lebedchenko V. Public-Private Partnerships in Natural Resource Management as a Basis for the Implementation of the Ecological and Economic Security Doctrine of Ukraine's Development. Journal of Law and Sustainable Development. 2023. 11(3), e819. https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i3.819 7
7. Круглов В. В., Терещенко Д. А. Адаптивне бюджетування в умовах надзвичайних ситуацій і воєнної невизначеності: роль цифрових інструментів у публічному управлінні фінансами. Актуальні проблеми державного управління. 2024. № 2 (65). С. 43–62. https://doi.org/10.26565/1684-8489-2024-2-03.

Інформаційні ресурси

1. Нормативно-правова база https://zakon.rada.gov.ua/laws
2. . Офіційне Інтернет-представництво Президента України. – www.president.gov.ua.
3. Кабінет Міністрів України – http://www.kmu.gov.ua/
4. Нормативні акти України – http:// www.nau.kiev.ua
5. Офіційний веб-сайт Національного агентства України з питань державної служби. www.nads.gov.ua.
6. Офіційний веб-сайт European Group of Public Administration (EGPA). http://www.iias-iisa.org/egpa/
7. Бібліотека імені В. Вернадського: http://www.nbuv.gov.ua

Система оцінювання

Підсумкова оцінка з освітнього компонента визначається відповідальним лектором за темами, видами занять, тощо у відповідності до силабусу і є інтегральною оцінкою результатів усіх вид навчальної діяльності здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка повинна відображати всі оцінки за складовими навчального процесу з урахуванням їх вагових показників *k*:

Поточний контроль (практичні, семінарські), k_1	Контрольні роботи (за наявності), k_2	Індивідуальне завдання (за наявності), k_3	Підсумковий контроль (для ОК з іспитом), k_4
0,6			0,4

Сума коефіцієнтів повинна складати одиницю: $k_1 + k_2 + k_3 + k_4 = 1$. Підбір вагових коефіцієнтів підсумкової оцінки здійснює розробник курсу.
Розрахунок підсумкової оцінки проводиться за формулою:

$$O = П \cdot k_1 + K \cdot k_2 + I \cdot k_3 + Пк \cdot k_4$$

де: $П$ – середньозважена середня оцінка за поточний контроль
I – оцінка за виконання індивідуального завдання
K – середньозважена оцінка за контрольні роботи
$Пк$ – оцінка за підсумковий контроль

$$П = \frac{П_1 \cdot a_1 + П_2 \cdot a_2 + \ldots + П_n \cdot a_n}{\sum_{i=1}^{n} a_i}$$

де: a_i - ваговий коефіцієнт за кожне практичне (семінарське) або лабораторне заняття.

$$K = \frac{K_1 \cdot b_1 + K_2 \cdot b_2 + \ldots + K_m \cdot b_m}{\sum_{i=1}^{m} b_i}$$

де: b_i - ваговий коефіцієнт за кожну контрольну роботу.

Поточні оцінки за кожну складову (П, K, I,...) виставляються за 100-бальною шкалою згідно з положенням «Про критерії та систему оцінювання знань та вмінь і про рейтинг здобувачів вищої освіти» НТУ «ХПІ».

Підсумкова оцінка виставляється відповідно до розрахованої O з округленням до найближчого цілого числа в більшу сторону.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.
Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/

Погодження

Силабус погоджено

30.08.2025

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

30.08.2025

Гарант ОП
Володимир МОРОЗ